

Een nieuw tractaatje.

<https://hdl.handle.net/1874/356548>

gec.

(15)

EEN NIEUW
TRACTAATJE.

TE ROTTERDAM, BIJ
M. WIJT & ZONEN,
Drukkers van het Nederlandsch Zendingenootschap.
1843.

[70]

大正十一年

大正十一年

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Meermalen ziet men, dat, wanneer het arbeidsvolk van hun dagelijksch werk huiswaarts keert en vermoeid is, het zich vereenigt, zich nedervlijt om elkander door het verhalen van het een of ander nieuws te vermaken; of indien het hun mogt gebeurd zijn, dat een heer of dame hun in den loop van den dag had aangesproken en een nieuw Traktaatje had uitgereikt, dan lezen zij het, of hooren zulks gaarne lezen. Zie hier dan een nieuw Traktaatje, hetwelk eene ware geschiedenis behelst, en waarmede ik hoop, mijne lezers, u niet alleen te zullen vermaken, maar ook nuttig te zijn. Ik zal u in deze geschiedenis alles juist zoo verhalen, als het heeft plaats gehad, want het ligt mij nog zoo versch in het geheugen als of het gisteren gebeurd ware.

In den jare 1819 in *Zweden* zijnde, waren wij genoodzaakt eene kindermeid te huren, om met ons naar *Petersburg* te trekken. Onder diegenen, die ons ter dezer plaatse voorkwamen, was een kloek en jong meisje met een goed voorkomen, zeer zindelijk en vlug van aard. Jonge meisjes, die gaarne eene goede dienst begeeren, moeten, zoowel naar het lichaam als in hunne kleeding, rein en zindelijk zijn; dit een en ander maakt hen aanbevelingswaardig. Zoo dit jonge meisje morsig en haveloos geweest ware, hadden wij haar weggezonden, doch behagen vindende in haar voorkomen, huurden wij haar, en zij trad in ons huisgezin.

LOUISE SÖDERBERG, aldus heette zij, was geboortig van *Zweden* en sprak de Zweedsche en Duitsche taal. Hare aanleg was bijzonder goed. Zij verpleegde ons kind zeer wel en was al zeer spoedig op hetzelfde gesteld, in kort zij was zoo bekwaam voor datgene, wat van haar vereischt werd, dat wij volkomen ten dezen opzichte over haar tevreden waren. Doch het was zeer gemakkelijk te bemerken, dat LOUISE geheel *zonder godsdienst* was. Nooit was zij in het bezit van eenen Bijbel geweest, nimmer had zij een kapittel uit denzelfden hooren lezen, buiten eene enkele keer, dat zeer zelden

plaats had gevonden, als zij eens ter kerk was geweest. Hoewel in een Christenland geboren, was zij even als de Heidenen onbekend met Gods woord. En hetgeen vooral zeer slecht was, zij had de gewoonte om den naam van God ijdelijk te gebruiken, en bij elke beuzelachtige gelegenheid, bij verrassing, bij iets aangenaams, of wanneer zij van iets schrikte, uit te roepen: » O Heere Jezus! » Dezulken, welke den Heere waarlijk vreezen, worden bedroefd, en het smart hun in hunne ziel, wanneer zij deze heilige namen zoo hooren misbruiken. Zij zijn gereed om met den godvruchtigen koning DAVID te betuigen: » Groote beroering heeft mij » bevangen van wege de goddeloozen, die Uwe » wet verlaten. » Het is een slecht teeken, indien gij, lezer! den naam van God kunt hooren ontheiligen en daarbij geen leed gevoelt; en nog erger, zoo gij zelve u daaraan schuldig maakt. Zoo deden wij niet. Onze ooren werden geschokt en onze harten vervuld met smart en mededoogen voor onze arme onbekeerde dienstmaagd. Ik zeg *onbekeerd*; weet gij wat dit woord beteekent? Het wil te kennen geven, dat haar hart niet regt voor God was; dat het noodzakelijk was dat het bekeerd, veranderd, vernieuwd werd door den Heiligen Geest. Ieder mensch heeft een hart, dat bekeerd of onbe-

keerd is. Hoedanig is het uwe gesteld? Is het even als dat van LOUISE ten tijde waarvan ik spreek? Hoor dan een weinig meer van hare geschiedenis.

Op eenen morgen, (het was de dag nadat zij in ons midden was gekomen) zeide ik tot haar: »LOUISE! weet gij niet, dat God ons bevolen heeft, zeggende: Gij zult den Naam des Heeren uwes Gods niet ijdelijk gebruiken, en nogtans zondigt gij op deze wijze van den morgen tot aan den avond; het doet uw heer en mij grootelijks leed u zoo te hooren spreken.» »Doet het zulks, Mevrouw?» hernam zij, »o, dan moest ik het afleeren; ik veronderstel, dat het eene gewoonte van mij is, en nimmer heb ik er over gedacht, of het goed of slecht ware.» Ik opende den Duitschen Bijbel en toonde haar het gebod, Exod. XX: 7. »Daar,» zeide ik, »lees zulks, kan iets duidelijker zijn?» »Ja, waarlijk het is zoo,» antwoordde zij, »duidelijk genoeg, doch nooit heeft iemand mij iets daarvan gezegd, ook heb ik nimmer gedacht, dat er iets kwaads in stak. Echter,» vervolgde zij met een vriendelijk gelaat, »zoo gij, Mevrouw, mij wilt berispen, wanneer ik ik het mogt vergeten, dan wil ik mij zelve van deze slechte gewoonte genezen.» Binnen veertien dagen had dit moedig jong schepseltje

uit geene hoogere beweegrede, dan om haren meester en meesteres genoeg te geven, de zondige gewoonte, om den naam van haren Schepper en Verlosser in den gemeenzamen spreektrant te misbruiken, geheel afgeleerd. Hoedanig veroordeelt haar gedrag dezulken, welke zeggen: »Ik kan mijne tong niet besturen,” of »ik kan mijnen aard niet bedwingen,” of »ik kan niet doen wat ik weet dat regt is.” O dat woord »ik kan niet” wordt te dikwijls misbruikt om den *onwil* te bemantelen. Doch God aanschouwt het hart, en Hij weet, dat, waar geneigdheid, begeerte en eenige poging is, veel gedaan kan worden, en dat, indien wij op Hem zien om kracht, wij ook ondervinden dat Zijne genade genoegzaam voor ons is. Louise zocht ter dezer tijd de goddelijke genade niet, want zij leefde zonder God in de wereld; doch zekerlijk haar gedrag in het bovengemelde voorbeeld, beschaamt de ijdele verontschuldigungen van onbekwaamheid, achter welke de menschen zich trachten te verschuilen om hunne schuld te bedekken.

Ik begon nu LOUISE in de eerste beginselen der Christelijke godsdienst te onderwijzen. Doch de moeilijkheid ondervindende, om al hetgeen ik haar wenschte te zeggen in eene vreemde taal uit te drukken, welke ik niet volkomen

geleerd had, kwam het in mij op, dat de zekerste weg, om onze dienstmaagd met de gezegde waarheden van het Evangelie bekend te maken, was, haar alvorens Engelsch te leeren lezen en verstaan. Daarom vroeg ik haar: » Louise, » zoudt gij onze taal wel willen leeren? indien » u zulks aanstaat wil *ik* u leeren." De meid was zeer verheugd op de gedachte van Engelsch te zullen leeren, en zonder uitstel begonnen wij onze eerste lessen in het spelboek. Zij maakte spoedig vorderingen, want zij deed het met geheel haar hart; en omtrent na een tijdsverloop van vier maanden las zij het Evangelie zeer gemakkelijk, en verstond verscheidene dingen, die ik haar zeide. Nu dacht mij werd het meer en meer tijd, om ten volle de meening van zekere gedeelten der Schrift uit te leggen, wanneer zij dezelve las; bij voorbeeld: wat wil dat zeggen, wedergeboren; wat beteekent berouw voor God en geloof in onzen Heer Jezus Christus; ook omtrent de zonde; het groote verzoeningswerk van Christus en den weg, waardoor de zondaar geregtvaardigd wordt voor God en bekwaam gemaakt voor den hemel. Soms sprak ik met haar over een of ander dezer onderwerpen en somtijds omtrent andere punten, zoo waartoe de Heer mij bekwaam maakte. Behalve dit deed ik haar nu en dan

eene vraag, zoo als: „Louise, gevoelt gij, dat gij zelve een zondaar zijt? Gelooft gij in den Heer Jezus Christus?” en zoo meer. Doch spoedig bemerkte ik, dat dit haar niet behaagde, zij had liever gehad, dat ik haar maar zoo had laten voortlezen zonder eenige uitlegging of vragen te doen, want het was haar niet aangenaam, dat haar geweten verontrust werd. Eindelijk legde zij zulk een mishagen aan den dag, wanneer er omtrent de behoudenis harer ziel gesproken werd, dat zij liever hare lessen op wilde geven (hoe aangenaam zij ook het Engelsch leeren vond) dan uit te staan, dat eenige schriftuurplaats op hare eigene gesteldheid of karakter werd toegepast.

De vijandschap van Louise's hart tegen de waarheid scheen van dag tot dag sterker te wortelen. Zij kon nu ons huisselijk gebed en het lezen der Heilige Schriften verstaan, bij hetwelk zij elken morgen en avond tegenwoordig was. Doch naar mate zij meer kennis aan het Evangelie van God onzen Zaligmaker verkreeg, hoe meer zij dat licht tegenstond, en de nederige leer des kruises haatte. Ik werd geheel ontmoedigd en was gereed alle hoop op te geven, om het hart van de verzorgster van mijn kind tot den Heere bekeerd te zien. Gedurende eenigen tijd hingen mijne

handen krachteloos, en mijne pogingen tot behoudenis harer ziel verslaptten. Doch de goede Voorzienigheid en de overvloedige genade Gods liet mij niet toe op deze wijze voort te gaan. Ik werd op het ziekbed nedergeworpen; en LOUISE was mij eene vriendelijke en oplettende verpleegster, wederkeerig werkte ik in den geest voor de behoudenis harer ziel en besloot door de hulp des Heeren op allerlei wijzen werkzaam te zijn voor haar, tot hare overtuiging en bekeering. En nu was mijn gebed voor haar:

»Heere! indien het uw wil niet is, mij te verwaardigen het werktuig te zijn om haar te brengen uit de duisternis tot uw wonderbaar licht; kies wien Gij wilt, alleenlijk geef dat het heerlijke werk verrigt worde tot lof van uwen heiligen Naam.»

Terzelve tijd, wanneer ik langzaam aan het herstellen was, verhaalde men veel goeds van eenen Duitschen Prediker, GÖSSNER genaamd, die de blijde boodschap der verlossing door het bloed van Christus op eene krachtvolle wijze verkondigde, tot ontwaking van honderden bij honderden in de stad *St. Petersburg*. Deze tijding verblijde mij, en deed mijne hoop omtrent LOUISE weder levendig worden. Zoodra ik in staat was weder uit te kunnen gaan, vertrouwde ik mijn kind aan de zorg eener vriendin, en

ging met LOUISE naar de groote Kapel, waar GÖSSNER verwacht werd om te prediken. Ik werd door de predikatie niet te leur gesteld, dezelve was gezond en getrouw en vol schriftuurlijke waarheden, voorgesteld op eene wijze om het geweten te doordringen. Er uit komende keerde ik mij tot LOUISE, en zeide: » Wel » wat zegt gij van deze predikatie, ik verklaar » nooit zulk eene preek in mijn leven gehoord te » hebben, » en ik hoop (zeide zij) dat ik nimmer eene dergelijke zal hooren, het ging mij » als of mij een mes door en door ging, ik zoude » door zulk eene prediking spoedig in het graf » zijn. »

Ik kan, lieve lezer, u niet verhalen wat ik gevoelde bij het hooren dezer woorden. Het scheen mij klaar toe dat het woord van God in het hart van dit jonge mensch zich had betoond te zijn levendig en krachtig, en scherper dan eenig tweesnijdend zwaard, waarvan de Schrift getuigt: » doorgaande tot de verdeeling der ziel » en des geestes en der tezamenvoegselen en des » mergs. » Ik wist dat *Hij* die wondde, ook bekwaam was te heelen, en bad met innerlijke bewegingen, dat deze smart der ziel LOUISE mogt leiden om zich te wenden tot Hem, die gezegd had: » die gezond zijn hebben den » geneesmeester niet noodig, maar die ziek zijn. »

„Ik verblijd er mij over” zeide ik, „dat gij het
 „zoo diep gevoeld hebt. Hetgeen gij gehoord
 „hebt is het woord van God; en wanneer God
 „spreekt behooren wij wel te gevoelen.” Ik
 zeide toen niets meer, maar wandelde in stilte
 huiswaarts, LOUISE aan hare eigene overdenkingen
 overlatende.

Het is eene betreuenswaardige zaak, dat zoo
 menig een onder eene predikatie nederzit en
 hoort, zonder het minste gevoel van hetgeen er
 gesproken wordt. De Prediker zegt hem: God
 is een God die alle dagen toornst over de god-
 deloozen, nochtans gevoelen zij niet de minste
 vrees of ontroering; hij predikt hun, dat God
 de wereld zoo lief gehad heeft dat Hij zijnen
 eenig geboren Zoon niet gespaard heeft en, dat
 wie in Hem gelooft niet zal verloren gaan, maar
 het eeuwige leven hebben; evenwel gevoelen zij
 geene de minste liefde tot God voor zijne onuit-
 sprekelijke gave, noch éénige de minste roering
 der ziel ten opzichte van hunnen toekomstigen toe-
 stand. Zij hooren de woorden: Zoo gij u niet
 bekeert, gij zult allen desgelijks vergaan; geen
 leedwezen voor God breekt in hunne ziel door,
 en geen traan van berouw bevochtigt hunne
 wangen, zij komen uit de openbare Godsdienst-
 oefeningen even zoo als zij er heen gingen, met
 barten zoo hard als een molensteen. Dit is een

groot en zeer algemeen kwaad. Is het ook bij u zoodanig gesteld, lezer of hoorder van dit Tractaatje? Indien zulks zoo is, dan is het geen wonder dat gij onbekend zijt met de blijdschap die de Godsdienst schenkt, maar niet aan hun, die nooit voor Gods woord beven, die nimmer weenen over eenige zonde, en nimmer behoefte gevoelen aan eenen Zaligmaker; deze kunnen ook onmogelijk de blijdschap des harten genieten, welke uit de Goddelijke genade voortvloeit. De tijd zal echter eenmaal aanbreken, dat gij wel zult moeten gevoelen, wanneer gij gevoelig zult gemaakt zijn, en wat zult gij dan gevoelen? niet de kortstondige pijn die LOUISE gevoelde, toen de Geest van God door en door ging, haar hare zonde doende beseffen en het gevaar waarin zij verkeerde, opdat zij vlugten mogt tot het bloed der besprenging, tot vergiffenis en vrede: neen het zoude *dan* voor u te laat zijn om genade te roepen, en hetgeen gij zult moeten ondervinden, zal zijn een worm die niet sterft, en eene hitte des vuurs dat niet uitgebluscht wordt. Doch hoe erg uw toestand ook *nu* moge zijn, behoeft gij echter nog niet te wanhopen. Dezelfde weg ter ontkoming, die voor LOUISE open was, is het ook voor u, hoedanig het ook met u gesteld moge zijn. Zij was zeer door inwendige overtuigingen in den

geest geschokt, doch poogde nogtans te zingen, en meer dan ooit vrolijk te zijn. Maar wat zij ook deed, zij kon zich van die heilige indrukken niet ontdoen, welke iedere opkomende gedachte aan de predikatie in hare ziel deed herleven, en dit maakte haar volkomen neerslagtig.

Eene volgende week verliep, en weder verzocht ik LOUISE zich gereed te maken, om mij naar de Kapel van GÖSSNER te volgen. Zij scheen zeer onwillig te zijn, doch ik sloeg daar geenszins acht op en wij vertrokken. Ik zoude de geschiedenis te lang doen worden, indien ik alles wilde verhalen, wat er zoo nu en dan bij elke gelegenheid voorviel, en inderdaad zoude ik mij al de gesprekken niet onderscheidenlijk kunnen herinneren, die ik ter dezer tijd met haar hield. Voldoende is het te melden, dat zij hoe langer hoe minder afkeerig werd om de prediking van den goeden GÖSSNER bij te wonen, en toonde eindelijk eene vurige begeerte om zoo dikwerf ik haar missen konde, het woord uit zijnen mond te hooren.

Van nu aan werd de uitwerking der waarheid blijkbaar in haar gemoed. Zij las naarstiglijk den Bijbel, en dikwijls kwam zij tot mij om uitlegging van hetgeen zij niet verstond. Wanneer het een algemeene feestdag was, verzocht zij mijne toestemming om, in plaats van zoo

als zij te voren gewoon was, zich te kleeden en naar de eene of andere publieke zomertuin te gaan, of elders waar de menigte zamen komt om te zien en gezien te worden, om naar de openbare Godsdienstoefening te gaan, of zoo zij op dien dag geene plaats had, bleef zij liever stil te huis, zong geestelijke liederen en verrigtte hare dagelijksche bezigheden. Hare ziel werd verlicht, en zij zag duidelijk in, hoe een zondaar voor God geregtvaardigd wordt. Zij zag in, dat zij door de werken der wet niet kon geregtvaardigd worden, want wanneer zij zich zelve met de heilige Wet van God vergeleek, dan gevoelde zij hoe geheel zondig zij was, en de noodzakelijkheid aan eene vrije en volkomene vergiffenis door de genade, welke is in Christus Jezus. Zij was bekwaam gemaakt om in den Heere Jezus Christus te gelooven en vast te houden aan zijne gerechtigheid tot ware regtvaardiging. En o, hoe heerlijk vond zij dat Evangelie, hetwelk de liefde Gods in de gift zijns lieven Zoons openbaart. Van dezen tijd af bond zij de beloften op haar hart, en teerde op dezelve als hare spijs en drank, en de voorschriften des Evangelies waren haar niet minder dierbaar: zij beminde de heiligheid en zocht in alle dingen volgens den wille Gods te handelen. Anderhalf jaar verstreek er, en gedurende

dien tijd wies LOUISE op in de genade en kennis van haren God en Zaligmaker. Ter dezer tijd moesten wij van haar scheiden, dewijl zij tot vervulling eener gewigtige post in het huisgezin van onzen dierbaren vriend en broeder, de leeraar P., geroepen was. Deze schikking was in allen opzichte in haar voordeel, ofschoon wij niet dan met leedwezen, aan beide zijden, van elkander afscheid namen. Maar daar wij zeer in de nabijheid der familie woonden, waar LOUISE in dienst was getreden, zoo zagen wij elkander dikwijls, en spraken dan menigmaal over die dingen, welke het waardigste zijn om over te spreken, namelijk onze hoop voor de eeuwigheid.

Zeer spoedig na het hier bovengemelde, vatte LOUISE eene zware koude, opgevolgd door eenen hoest, die eenige maanden met hevigheid aanhield. Haar liefderijke meester bezigde ieder middel in zijn vermogen, tot herstelling harer gezondheid. Zij werd met de uiterste zorgvuldigheid verpleegd, doch het eene slechte verschijnsel volgde het andere, zoodat de hoest, pijn op de borst en het sterke uitwasemen des nachts hare krachten zichtbaar deden afnemen. Zij werd op eene hartelijke wijze uitgenoodigd door den Heer J. V. SCHILDKNAAP en zijne echtgenooten, om den zomer op hun buitenverblijf

door te brengen, eene zeer schoone plaats, genaamd *Rustplaats*, en dáár, bij het gebruik van melk en vruchten, gepaard aan het genot van zulk eene gezonde lucht, als voor haar goed was, scheen hare ongesteldheid voor een' tijd geweken, zoodat wij bijna de hoop koesterden op volkomene herstelling. Doch toen de koude weder begon en zij stadwaarts keerde, werd zij spoedig nog erger dan te voren, en oordeelende naar het lijden haars ligchaams, kon zij niet lang meer leven.

Ik zal nimmer het oogenblik vergeten, waarin zij mij zeide, dat de pijn op hare borst bijna niet uit te staan was, waarop ik haar antwoordde: »Welk eene heerlijke gedachte is het, »wanneer de ligchamen van dezulken, die »Christus toebehooren, uit de graven zullen op- »staan, en nimmer pijn noch eenige krankheid »of smart meer zullen gevoelen!» Op dit zeggen keek zij mij met ernst aan en vroeg wat ik meende. Tot mijne groote verbazing bevond ik, dat zij nog geheel onbekend was met de leer van de opstanding des ligchaams. Zij had de geheele waarheid omhelsd, welke betrekking had op het behoud harer ziel; maar hare uitzigten en hoop waren bepaald gebleven en hadden zich niet verder uitgestrekt dan ten opzichte van haren nimmer stervenden geest; en ofschoon

zij wel *moet* gehoord en gelezen hebben van „de verlossing onzer lichamen,” zoo had zij zulks toch nimmer verstaan, noch de volkomene meening ingezien van deze heerlijke waarheid: „Ik ben de opstanding en het leven!” Inderdaad tot op dit oogenblik had zij gedacht, dat het ligchaam geheel en voor eeuwig vergaan en in het graf blijven zoude. Ik sloeg vervolgens 1 Cor. XV open, en las haar eenige verzen, betreffende het ligchaam, voor, zijnde „gezaaid „in verderfelijkheid” en „opgewekt in onverderfelijkheid, gezaaid in zwakheid en opgewekt „in kracht,” en zoo al verder; en ik toonde haar nog eenige andere gedeelten aan, waar deze waarheid geleerd werd. Het is voor iemand, die van zijne jeugd af gemeenzaam is geweest met het denkbeeld van de opstanding des lichaams ten leven en tot onsterfelijkheid, onmogelijk te beseffen, de verwondering en de vreugde, met welke deze stervende heilige voor de eerste maal inzag, dat in het groote ontwerp der genade, niet alleen gezorgd was voor de behoudenis van het eene gedeelte onzer natuur, maar voor ons geheel aanzijn, ziel en ligchaam beide. „Dit,” zeide zij, „komt mij voor het „eenigste te zijn, waaraan ik behoefte had om „mij met de gedachte aan den dood te verzoenen. „Nu, ik ben meer dan verzoend; ik ben ver-

»heugd in het vooruitzigt. Ik vond het bitter,
 »om voor altijd van het ligchaam afscheid te
 »nemen; het scheen mij toe, als of ik niet
 »geheel zalig konde zijn buiten hetzelve;
 »doch, o welk eene genade! dat zelfs mijn
 »ellendig ligchaam verlost is van de magt des
 »doods en des duivels!” Deze woorden uitende
 verhelderde haar gelaat van vreugde, en zij
 scheen gereed te zijn met SIMEON te betuigen:
 »Heer! laat nu uwe dienstmaagd henengaan in
 »vrede; want mijne oogen hebben uwe zalig-
 »heid gezien.”

De bereide ziel van LOUISE behoefde niet lang
 te wachten om ontslagen te worden uit den af-
 nemenden tabernakel. Men boodschapte mij spoed-
 dig, dat zij verergerde en bepaald het bed
 hield. Ik ging zonder uitstel tot haar. Zij be-
 merkte niet dat haar einde zoo nabij was,
 doch bij mijne inkomst in de kamer zeide zij:
 »Ik heb zeer naar u verlangd, ik ga spoedig
 »heen, verlaat mij niet, ik wensch in uwe ar-
 men te sterven.” Ik zette mij naast haar bed
 neder en beloofde bij haar te zullen blijven;
 nadat ik mij zoo dicht mogelijk bij haar geplaatst
 had, zeide zij: »leg nu uw arm onder mijn
 »kussen, laat die mij ondersteunen.” Ik deed
 zoo en begon tot haar te spreken over de heer-
 lijke verandering die aanstaande was, en over

dien gezegenden toestand van eeuwig met den Heer te zijn. Hare ziel was vooral bezig met de regtvaardigende gerechtigheid des Verlossers, en zij haalde met veel gevoel de woorden aan: »Hij heeft mij bekleed met de kleederen des heils; Hij heeft mij bedekt met het kleed zijner gerechtigheid.» Nog niet lang was ik bij haar geweest, of zij verhaalde mij, dat haar geliefde leeraar GÖSSNER haar den vorigen dag bezocht had, en met haar had gebeden. Zij ontleende vele vertroostingën uit de verkwikkende woorden der Heilige Schrift, die hij tot hare overdenking tot haar gebragt had, en dankte God, dat Hij haar lot zoo bestemd had, van onder zulk eenen zielzorger te komen. Zij sprak bijzonder over de Christelijke liefde van haren zoo liefderijken Heer; en juist terwijl zij bezig was, mij met eene flauwe stem en met moeite van zijne onvermoeide zorg te verhalen, kwam hij de kamer in, om naar haren toestand te vernemen. Bemerkende dat hare ademhaling meer gedrukt was, zeide hij tot haar: »Ach, LOUISE, wat »zoudt gij nu doen zonder Christus?» »Het is »eene harde zaak te sterven, zelfs te midden »van de hoop en de vertroostingën des Evange- »liums;» en vervolgens, met oogmerk om zich te verzekeren omtrent den staat harer ondervinding, en de kracht van haar vertrouwen in

God, voegde hij er bij: „Is het niet geducht om te sterven?“ „Geducht om te sterven!“ antwoordde zij, met eene uitdrukking, die naar verwondering geleek op deze vraag. „O neen! „Mijn Zaligmaker is zoo nabij, het is niet verschrikkelijk, daar Hij met mij is.“ En terwijl zij dit zeide, nam haar oog een' heiligen triomf aan, die volkomenlijk aantoonde, hoe zij verheven was boven vrees en angst der natuur. Welk eene overwinning!

Het was een voorregt zoo iets te mogen aanschouwen en zulk een getuigenis van eene stervende te vernemen. Lezer, wenscht gij ook zoo te overwinnen? Hoe leeft gij? Zeg mij zulks, en ik zal u zeggen, of gij zulk een stervensuur zult kunnen hebben. Wie gij ook zijt, ik smEEK u, „bereid u om uwen God te ontmoeten,” voor dat de dood u overvalt, die zoo gewisselijk tot u als tot LOUISE zal komen. Moge hij u zoodanig vinden, als zij gevonden werd, gereed om te vertrekken en met Christus te zijn!

De geneesheer ondertusschen geroepen zijnde bij de zieke, zeide, dat het mogelijk ware, dat zij het nog twee of drie dagen konde uithouden, doch naar zijne gedachte was het meer dan waarschijnlijk dat het binnen weinige uren zoude afloopen. Ten drie ure verliet ik haar voor eenige

oogenblikken, om eenige verfrissching te gebruiken; vervolgens teruggekeerd zijnde legde ik, om aan het verlangen der lieve stervende te voldoen, mijn arm weder onder haar hoofd. Nu overviel haar eene uiterlijke onbewustheid, welke tot zeer laat in den avond aanhield; en daar het ons voorkwam, dat hare krachten het nog tot den volgenden dag konden uithouden, kwamen wij overeen, beurtelings bij haar te waken, zoo dat, terwijl de eene rustende was, de andere eenige uren zoude opblijven. Daar ik gedurende den dag nog al ingespannen was geweest, drong men er op aan, dat ik mij het eerst verwijderen zoude, en omstrecks elf ure ging ik in de naastbij gelegene kamer en legde mij te bed, waar de droefheid spoedig, ofschoon tegen mijnen wil, daar ik zonder ophouden had willen waken, mijne oogen deed sluiten. Doch ik was naauwelijks een uur afwezig geweest, toen de lieve huisvriend, die mijne plaats had ingenomen, mij wakker maakte met de woorden: kom spoedig, LOUISE is stervende. Zij was eensklaps uit hare gevoelloosheid ontwaakt, en, zich zelve in het bed oprigtende, in nadruk, als een krachtvol persoon, scheen zij zich te willen ontkleeden, en riep met opgehevene oogen en handen uit, in eene soort van heilige verrukking: »Geef mij mijne

nieuwe kleederen!" daarop weder in het kussen vallende, lag zij onbewust, als of zij dood was, ter neder. In een oogenblik was ik weder aan hare zijde, en zag de laatste zaehte ademsnik hare lippen ontsnappen. Zalige LOUISE! ik sloeg haar nog gade, om te zien of zij nog weder zoude ademen; doch neen, zij was in de ruste ingegaan.

Het overblijfsel van LOUISE SÖDERBERG werd in de grafplaats Volkofsky, in eene der buitensteden van *St. Petersburg*, ter aarde besteld.

Bij de Drukkers en Boekverkoopers M. WIJF & ZONNEN,
zijn mede te bekomen de volgende Kleine Stukjes:

	Cents.		Cents.
1. Levensgeschiedenis van Peter Lobbeck	15	56. Een Beroep op het Hart.	12½
2. De welbestede Stuiver	10	57. Trekken uit het leven eens Landmans in den Eenzaam	10
3. De Wever uit Welsh.	07½	58. Sterfgevallen van zeven bekeerde Heidenen	10
4. De kleine Bewoner van het Auvergnésche Gebergte	10	59. Levensloop van C. L. Töpfer	07½
5. Arme Sara, of de Indiaansche Vrouw	07½	40. Eenige bijzonderheden uit het leven van Morrison	15
6. De jonge Hutbewoonster	22½	41. Lydia S. (Een authentiek Verhaal)	07½
7. Opwekking te Elberfeld.	05	42. Hugo Bouren	07½
8. De Iersche Boer.	10	45. De Christelijke viering van den Zondag.	05
9. Elizabeth Cunningham, eene ware Geschiedenis.	20	44. Henry Obookiah, inboorling der Sandwichs-Eilanden	10
10. Geschiedenis van John Robens, de Matroos	10	45. De Zendingen in Groenland	15
11. Uithreiding van de Parabel	10	46. Het Bezoek bij een Kranken	15
12. Het Leven van Kolonel Jacob Gardiner.	17½	47. Twee Brieven van een' Leeraar in Zuid-Afrika	15
13. De Stroopers Dochter.	10	48. Polycarpus	10
14. De Bode met goede tijding.	15	49. Als God werkt, wie zal dan keeren?	15
15. Jansje Allan.	15	50. Soldaten Dochter.	10
16. Zonderlinge tuschenkomst der Voorzienigheid	07	51. Het gelukkige Sterfbed	10
17. Levensberigt van Amelia Gale	10	52. De weg en het middel	15
18. Sara Hill, de leerling van de Zondagschool.	15	53. De Gast zonder Bruiloftskl.	07½
19. De Geschiedenis van Mary Smith.	12½	54. Treffend voorbeeld.	07½
20. De Dorps-Predikant.	10	55. Levensschets van Blumhardt	15
21. De waarheid en uitwerkselen van het Evangelie.	10	56. Hadsra, een jong Abyssinier	04
22. Kracht des geloofs, bij trefsende beproeving	10	57. De Oude Geneesheer.	10
23. Herman de Houthakker	12½	58. Roepstem des Heeren.	15
24. De laatste uren van John Cowper.	10	59. Anna Wulsch	07½
25. Het einde van den tijd.	10	60. Eerste zending te St Thomas.	15
26. Wat God bewaart, is wel bewaard	15	61. Thirza, of de aantrekkingskracht van het Kruis.	20
27. Wie zijt gij? Wat hebt gij te doen?	10	62. Merkwaardig voorbeeld van vroege Godsvrucht.	07½
28. De Weerhaan van het Kasteel	12½	63. Russische Kleermaker	07½
29. Eben-Haëzer in Latakko.	10	64. Eenige kenmerken van een kind Gods	07½
30. Eenige berigten van Indiaansche Bekeerlingen	10	65. Overtuiging verwaarloosd	12½
31. De Christen-Feesten	05	66. Een woort aan jonge Moeders	07½
32. Verhaal van twee reizende Predikers.	07½	67. De onbekende Zending.	04
33. De Tijd en de Eeuwigheid.	10	68. Het leven en sterven van Mevrouw Rumpff.	10
34. Kort en heilzaam Berigt aan allen	10	69. Opmerkelijke leiding Gods.	07½
35. Levensloop van Johan Coenraad Ter Linden.	07½		